

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Disp. XXIII. De adoptione Christi

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

44. Dico secundò. Licet Christus habuerit jus regium directum seu temporale, & potestatem in totum universum, ab illius tamen exercitio abstinent, neque ullum penitus temporale regnum admittit: quia non decuit omnino ut potestatem purè civilem exerceret, cum illa, compensatione spiritualis & divinæ, vilis sit; & quemadmodum non decet ut Rex exerceat minora officia, ad quæ tamen exercenda habet potestatem, ita cum Christus propter fines majores venisset, & omnium maximos, ut sanctificator, ut glorificator, ut redemptor, &c. non decebat ut per se exerceret potestatem purè civilem & politicam. Deinde, exercitium regis potestatis non bene conveniebat cum exemplis patientiæ, paupertatis, humilitatis, & obedientiæ usque ad mortem crucis, quæ Christus in hoc mundo debet exhibere: unde aiebat ipse Matth. 20. *Ei, qui hominibus non venit ministrare, sed ministrari.* & dante animam suam redemptionem pro multis. Habuit ergo Christus potestatem solum generalem; & divinæ similem, non præjudicantem particulari potestati Regum temporalium, nec ului hujus potestatis circa suum regnum: nam sicut influxus causæ superioris, non impedit influxum particularis causæ, sed magis juvat: ita nec Christi potestas alicuius & universalius ordinis, Regum temporalium jurisdictionem destruit, sed magis stabilitatem firmat, & florentiorem, diuturniorem, & potentiorē efficit; non enim Christus cepit mortalia, qui regna dar coelestia. Unde apud Augustinum tract. 115. in Joan. clamat ad omnes Reges terræ: *Nolite timere, non impedit dominatorem vestram.*

45. Ex hoc facile conciliari possunt Scripturæ loca, specie tenus pugnancia, quorum aliqua tribuunt Christo regiam potestatem & dominium omnium rerum, asseruntque ipsum fuisse dominum universorum, Regem regum & Dominum dominantium: alia affirmant, ipsum non regnasse in hoc mundo, neque venisse dominari & ministrare, sed ministrare, Joan. 18. & Lucæ 22. Christus enim habuit regiam potestatem, & dominium rerum omnium in actu primo, licet non regnaret temporaliter, neque usum talis dominii habuerit in actu secundo. Ex quo soluta manent omnia argumenta quæ contra præcedentem conclusionem fieri solent.

46. Dices, Si Christus haberet jus regium directum seu temporale in totum universum, sequeretur Summum Pontificem, qui Christi potestati successit, esse regem temporalium omnium mundi regnorum.

47. Sed negatur sequela, quia Christus non dedit Summo Pontifici omnem potestatem quam habebat, ne spirituales quidem, cum Summus Pontifex non possit instituire sacramenta, dare gratiam extra sacramenta, remittere peccata absque sacramentali confessione & absolutione, & alia nonnulla Christi singulariter propria.

48. Ex dictis colligitur, Christum non solum fuisse regem, sed etiam legislatorem, cum de ratione dignitatis regis sit potestas condendi leges: unde Matth. 23. Christus legislator simul & rex appellatur. *Dominus legislator noster, Dominus Rex noster.* in *es* *abit* *nos*. Porro sicut regia dignitas Christo convenit cum singulari excellētia, nullatenus concessa ita & potestas legislativa. Primo, quia fuit divina quodammodo, ratione suppositi divini, unde jus ab eo conditum, vocatur *divinum à* *opliciter*. Secundo propter excellē-

tiam legum & præceptorum, quæ triplicis generis sunt: quædam moralia de quibus Matth. 5. 6. & 7. Alia sacramentalia de quibus Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.* Et cap. 6. *Nisi manducaverit carnem filii hominis, &c.* Alia præcepta fidei, Joan. 14. *Credidit in Deum, & in me credite.* Marci ultimo, *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit.* Tertiò, quia per talem potestatem Christus potuit abrogare legem veterem. Quarta, quia fuit amplissima in universum mundum: *Euntes ergo docete omnes gentes, &c.* *Data est mihi omnis potestas in celo & in terra.* Quarta, quia potuit hanc potestatem Vicario suo impertiri, licet non æqualem communicaverit.

Demum cum hac autoritate legislativa annexa est potestas judiciaria, quam Christus non solum exercet cum singulis hominibus ex hac vita decedentibus, sed etiam cum omnibus in unum extremo judicii die congregatis, juxta illud Joan. 5. *Potestatem dedi et judicium facere, quia filius hominis est.* Ejusdem quippe est leges condere, & de legibus judicare quo pacto à subditis servantur.

DISPUTATIO XXIII.

De adoptione Christi.

Ad quæst. 23. D. Thoma.

Postquam D. Thomas tribus præcedentibus questionibus egit de his quæ conveniunt Christo, per comparisonem ipsius ad Patrem, differit de his quæ Christo conveniunt, per comparisonem Patris ad ipsum, quæ sunt præcipue duo, nimirum adoptio, & prædestination, de quibus hic agendum est: de adoptione quidem in hac disputatione, de prædestinatione verò in sequenti.

ARTICULUS PRIMUS.

An Christus, inquantum homo, sit filius adoptivus Dei?

§. I.

Referuntur sententia, & præmittuntur aliqua ad resolutionem questionis necessaria.

Errum & indubitatum est apud omnes Catholicos, Christum ut Deum, seu ut substantentem in natura divina, filium adoptivum Dei non esse, cum fides Catholica doceat ipsum ut sic esse filium naturalem Patris, ipsi consubstantialē & coæternum, subindeque incapacem filiationis adoptivæ, quæ extraneitatem in persona adoptanda præexigit, hoc est negationē filiationis naturalis, jurisque ad hereditatem ipsi convenientis ex vi suæ generativitatis. Unde solum difficultas est, an Christo quatenus homini competat filiaris adoptiva? Quod in triplici sensu intelligi potest: Primo, ponendo illum purum hominem, non Deum, quæ fuit hæresis Photini. Secundo, ponendo in illo duo supposita, qui fuit error Nestorii. Tertiò, ponendo in illo solum unam personam increatam & divinam, cum duplici natura humana & divina, & asserendo ipsum secundum humanitatem, vel inquantum hominem, esse filium Dei adoptivum. In primo sensu nullus.

R. 1. 2.

Secundò respondent, non definià Concilio, Christum secundum humanitatem, vel Christum ut hominem, filium adoptivum non esse, sed quod Christus absolute filius Dei adoptivus non sit: hæc autem longe diversa sunt, sicut aliud est, Christum absolute non esse creaturam, & ipsum in quantum hominem creaturam esse.

Verùm hæc solutiones nequaquam satisfaciunt, nec menti Concilii consonæ videntur. Nam Concilium ait Christum nequaquam esse filium adoptivum, quod idem est ac dicere, nullo modo esse filium adoptivum: Ac hoc falsum esset, si esset filius adoptivus, in quantum homo, & adoptione com unitate personæ in humanitate composita: Ergo & Minor probatur: Christum in quantum hominem, vel secundum humanitatem esse filium adoptivum, est esse aliquā ratione, & aliquo modo adoptivum. Item filiatio adoptiva cum unitate personæ in humanitate Christi composita, est aliquis modus filiationis adoptivæ: Ergo si Christus esset filius adoptivus secundum humanitatem, vel filiatione adoptivā, cum unitate personæ in humanitate composita, falsum esset dicere, ipsum nequaquam, seu nullo modo, esse filium Dei adoptivum.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Christum nullo modo esse filium adoptivum, & Christum aliquo modo esse filium adoptivum, sunt propositiones contradictoriæ oppositæ, & consequenter nequeunt esse simul veræ: At negativa vera est, utpote à Concilio asserta: Ergo affirmativa est falsa. Sed Christum in quantum hominem esse filium adoptivum, adoptione composita cum unitate personæ, est Christum aliquo modo esse filium adoptivum: Ergo Christum in quantum hominem esse filium Dei adoptivum, adoptione composita cum unitate personæ, falsum est, & à Concilio damnatum.

Confirmatur amplius: Licet juxta D. Thomam supra quæst. 16. art. 8. hæc propositio sit falsa, *Christus est creatura*, & contra negativa, id est, *Christus non est creatura*, vera sit; quia tamen hæc propositio est vera, *Christus ut homo est creatura*, falsa est ista propositio, *Christus nullo modo est creatura*. Ergo si Christus ut homo sit filius Deus adoptivus, adoptione composita cum unitate personæ, licet possit esse verum absolute, Christum filium adoptivum non esse, falsum tamen erit dicere, illum nullo modo esse filium adoptivum.

Deinde, Idem excluditur à Concilio filiatio adoptiva à Christo, quia adoptivus aliam significationem non habet, nisi quod Christus non sit filius proprius Dei: At si Christus ut homo esset filius Dei adoptivus, essetq; dabilis adoptio eum filiatione propria in una persona composita, filius adoptivus aliam significationem haberet: Ergo traditæ solutiones menti Concilii non congruunt.

Nec obstat ratio quam Adversarii in prima solutione insinuant, tum quia falsum est mentem Concilii adæquate esse ex errore opposito sumendam, sed potius debet colligi ex illius verbis propriè & rigorosè acceptis: verba autem ex Concilio adducta si in rigore accipiantur, ut debent, omnem modum adoptionis excludunt, ut jam ostensum est. Tum etiam, quia Concilia contra aliquem congregata, non semper solum illius errorem damnant, sed etiam per extensionem omnem alium cum illo connexionem proferunt: Concilium autem in Francfortiense, ut constat ex ejus verbis, censuit conjunctionem esse cum omni modo adoptionis distinctionem personarum,

A unde multoties repetit: *Unitas persona in Christo adoptionis tollit injuriam*. Adoptio nulla: habet significationem, nisi ut Christus filius proprius v. l. naturalis non sit. Ergo non solum damnavit adoptionem, ut à Felice & Elipando assertam; sed etiam omnem adoptionis modum, quia ex quolibet modo adoptionis, censuit colligi distinctionem substantialera personarum in Christo.

§. III.

Eadem veritas duplici ratione suadetur.

Varie ab Authoribus pro conclusione nostrâ adduci solent rationes, quæ non videntur efficaces, nos hic tantum duas, quæ præcipuæ sunt & fundamentales, breviter exponemus.

Prima sumitur ex definitione adoptionis, quæ à Theologis & Jurisperitis sic describitur: *Adoptio est gratia & liberalis assumptio personæ extraneæ ad hereditatem*. Quibus verbis duo ad adoptionem accessarii requiri denotantur, nimirum quod persona quæ adoptatur sit extranea, id est distincta ab adoptante, & quod non habeat per naturam jus ad illius hereditatem, sed duntaxat per ejus gratiam & benevolentiam. Unde sic arguo: Adoptio petit extraneitatem personæ, & carentiam juris ab intrinseco ad hereditatem: Sed Christus ut homo, non est persona extranea à Deo, quia non est personaliter distinctus à seipso ut in deitate subsistente, quare licet Christus ut homo possit dici suppositum extraneæ naturæ, non tamen persona extranea; sicut licet ut homo sit suppositum naturæ finitæ, & à divina distincta, non tamen est persona finita, nec à divina distincta. Item Christus ratione unionis hypostaticæ habet jus ab intrinseco ad Dei hereditatem, nimirum ad visionem beatificam, cum illa humanitati Verbo unitæ connaturaliter debita sit, sicut & gratia habitualis, virtutes infusæ, aliæque dona supernaturalia: Ergo Christus ut homo, filius Dei adoptivus non est. Unde D. Thomas in 3. distinct. 10. quæst. 2. art. 2. quæstionem 3. Christus nullo modo est filius adoptionis, quia ei competit secundum suam naturam, seu ex natura sua, secundum quam a Patre æternaliter nascitur, habere jus in hereditate paternâ, quia omnia quæ habet Pater sua sunt, ut dicitur Ioan. 16. unde hoc jus non acquiritur ei per gratiam advententem, ut possit dici filius adoptivus.

Secunda ratio, quæ præcedentem magis illustrat & confirmat, potest sic proponi. Filius naturalis non potest esse adoptivus: Sed Christus, in quantum homo, est filius Dei naturalis: Ergo adoptivus esse nequit. Minor assertitur multoties ab Adriano Papa in Epistola ad Episcopos Hispaniæ supra citata, & patet ex dicendis articulo sequenti §. 1. concl. 3. ubi ostendimus, Christum in quantum hominem, per gratiam unionis esse filium Dei naturalem formaliter: In quantum determinante non naturam, sed suppositum ut in illa subsistens, non reduplicativè, sed specificativè.

Major verò in qua est difficultas, multipliciter ostenditur. Primò quia ille qui adoptatur in filium, non secundum naturam, sed solo affectu conjungitur adoptanti, est enim adoptare, optare aliquem in filium, & velle ut sit filius, cum nō sit talis naturaliter, sed alienus & extraneus. Unde Concilium Francfortiense in Epistola ad Episcopos Hispaniæ, pagina 15, columna 1. Quid est adoptio, nisi charitatis copulatio, quæ pater adoptione

Rert 3

sibi

sibi copulat filium, quem proprium non habet. Et in libro sacrotyllo pag. 146. col. 2. *Adoptivus non nisi afflatus locutionis, aliter dicitur filius. Omnis enim adoptio ex afflatus ducit vocabuli sui originem &c. habet namque ex utraque parte utramque adverbium elegantem in finem, ut si dicas: Utinam sis mihi in filium adoptivum; & contra, Utinam merear à te in filium adoptari. Sed hoc ipso quod aliquis filius naturalis est, non potest solo affectu conjugui generanti; Ergo filius ejus adoptivus nequit existere.*

Secundo, Ex eodem Concilio supra citato: *Adoptio nullam habet significationem, nisi ut Christus filius proprius vel naturalis non sit. Ergo filiatio adoptiva dicit negationem filiationis naturalis, & consequenter repugnat utramque filiationem de eodem prædicari, & filium Dei naturalem, esse filium ejus adoptivum.*

Tertio, Filiatio adoptiva est quedam imperfecta imitatio filiationis naturalis: Sed id quod dicitur de aliquo secundum veritatem & rationem perfectam, nequit de illo dici imitativè, & secundum imperfectam rationem: Ergo filius naturalis, adoptivus dici nequit. Quæ ratio est D. Thomæ infra quæst. 32. art. 3. ubi sic discutit: Id quod de aliquo dicitur secundum rationem perfectam, non potest dici de eodem secundum rationem imperfectam: Sicut quia Sorres dicitur homo secundum perfectam & propriam rationem hominis, non potest dici homo secundum illam significationem qua pictura hominis dicitur homo, licet forte ipse assinturum alteri homini: Christus autem est filius Dei secundum perfectam rationem filiationis, scilicet filiatione naturali: Ergo nequit dici filius, secundum imperfectam rationem filiationis, qualis est filiatio adoptiva.

Denique adoptio, ut supra dicebamus, est assumptione personæ extraneæ ad alterius hereditatem: Sed filius naturalis non est, nec esse potest persona extraneæ: Ergo filius adoptivus esse nequit.

27 *Disces, Non minus opponuntur esse sanctum per participationem, & esse sanctum per essentiam, quam esse filium naturalem, & filium adoptivum: Sed quamvis in Christo una tantum reperitur persona, quia tamen duas terminat naturas, est sanctus per essentiam, ut subsistens in divina, & sanctus per participationem, ut subsistens in humana: Ergo pariter, non obstante unitate personæ, qua in duabus naturis subsistit, esse poterit filius Dei naturalis, ut subsistit in natura divina, & fili* adoptivus, ut in humanitate subsistit.*

28 *Confirmatur: Non minus inter se pugnant, & se invicem excludunt, supremum dominium & servitus, quam filiatio adoptiva & naturalis: Sed quamvis persona Christi sit una, & sit dominus supremus, ut subsistens in divina natura, est servus Dei, ut subsistens in humana natura, ut disceptantem art. 1. docuimus: Ergo pariter, non obstante quod persona Christi sit una, & sit filius Dei naturalis, ut in deitate subsistens, erit filius adoptivus, ut in humanitate subsistit.*

29 *Ad instantiam respondeo distinguendo Majorem: Non minus opponuntur esse sanctum &c. quam esse filium naturalem &c.: servata comparatione ad idem subiectum, secundum eandem rationem, concedo Majorem. Non servata ista comparatione, nego Majorem, & concessa Minori, nego Consequentiam.*

30 *Explicatur solutio: Unum subiectum esse sanctum per essentiam, & esse sanctum per participationem, secundum unam rationem, non minus opponuntur, nec minus repugnant, quam*

esse filium naturalem, & filium adoptivum: tamen hoc inter sanctitatem & filiationem dicitur, quod sanctitas convenit supposito, mediate natura; unde cum in Christo duas repetitur naturas, ratione unius, scilicet naturæ divinæ, & sanctus per essentiam, & ratione alterius, naturæ humanæ, gratia habituali ornatus, & sanctus per participationem: filiatio autem non convenit supposito, mediante natura, sed mediantem comparatur ad illud, ut constat ex communi modo loquendi, juxta quem natura non dicitur filia, sed suppositum, unde cum in Christo unum tantum sit suppositum, quod est filius naturalis, Christus filius adoptivus esse non potest.

Ex quo potest magis confirmari nostra conclusio: Si enim sanctitas convenit tantum supposito, & non mediante natura, non potest suppositum Verbi, etiam ut in humanitate subsistens, esse sanctum sanctitate accidentali, quia per essentiam sanctum est: Sed non minus opponuntur filiatio naturalis & adoptiva, quia sanctitas per essentiam, & sanctitas per participationem, & alias filiatio convenit immediate personæ: Ergo suppositum Christi, quod est filius naturalis Dei, filius ejus adoptivus esse nequit, etiam ut in humanitate subsistens.

Ex hoc etiam patet responsio ad confirmationem, Major enim distinguenda est: Non minus inter se pugnant supremum dominium, & servitus, quam filiatio naturalis & adoptiva, identitate comparationis servata ad idem subiectum ratione, concedo Majorem: identitate comparationis non servata, nego Majorem, & concessa Minori, nego Consequentiam: servitus enim & dominium dicuntur de supposito, ratione naturæ, ut docet D. Thomas supra quæst. 20. art. 1. ad 2. & quia in Christo cum unitate personæ, duplex reperitur natura, potest ratione unius, esse dominus supremus, & ratione alterius servus, sicut ratione unius est creator, & ratione alterius creatura; ratione divinæ est creator, & ratione humanæ debitor, & satisfactor, quia hæc omnia prædicata, de supposito ratione naturæ dicuntur: filiatio autem non dicitur de natura, nec de supposito ratione naturæ, sed immediate comparatur ad suppositum; & quia in Christo unum tantum est suppositum, & una tantum persona, quæ non est extranea, sed filius naturalis Dei, non potest esse adoptivus. Solutio est D. Thomæ hic art. 4. ad 3. Cum enim sibi obijceretur hoc argumentum: Christus secundum quia homo est servus, sed dignius est esse filium adoptivum, quam servum, ergo multo magis, Christus, secundum quod homo, est filius adoptivus. Sic respondet: Ad servum dicitur quod esse creaturam, & etiam servum, vel subiectum Deum, non solum respicit personam, sed etiam naturam, quod non potest dici de filiatione, & ideo non est simile ratio.

Instabis: Inde inferrebamus supra, filiationem immediate comparari ad personam, & non mediante natura, quia hæc non dicitur filia: Sed nec etiam dicitur serva, nulla est enim ratio cui serva dicatur magis quam filia: Ergo etiam servitus comparatur immediate ad personam, & non mediante natura.

Respondeo, concessa Majori, negando Minorem: ut enim jam vidimus, D. Thomas hoc dicit filiatioem & servitute contineri distincte, quod servitus non solum respicit personam, sed etiam naturam, quod filiatioem non continet. Ratio etiam id suadet. Tum quia dominum dicitur de persona, ratione naturæ, unde cum

divine persone, ratione unius naturæ, unâ gau-
dent ratione. Dominii, sicut & unâ omnipoten-
tia dicuntur omnipotentes: Ergo iervius etiam
immediatè comparatur ad naturam, subinde-
que de illa prædicatur. Tum etiam, quia servi-
tus de qua loquitur, sequitur conditionem crea-
turæ rationalis dependentis à Deo, in esse, fieri,
& conservari, & cum illa commensuratur: Sed
ratio creaturæ sic dependentis à Deo, convenit
immediatè naturæ & ratione illius personæ: Er-
go idem est de servitute dicendum.

§. IV.

Aliæ obiectiones solvantur.

Objicies primò: Gratia habitualis præstat for-
maliter esse filium Dei adoptivum, ut in
Tractatu de gratia ostensum est: Sed gratia habi-
talis reperitur in Christo, ut patet ex dictis su-
pra disp. 12. art. 1. Ergo Christus est filius adop-
tivus Dei.

Respondeo primò distinguendo Majorem:
Gratia habitualis, ut habita per spiritualem ge-
nerationem, præstat formaliter esse filium Dei
adoptivum, concedo Majorem, Gratia habitua-
lis spiritualem generationem non terminans, ne-
go Majorem. Similiter distinguo Minorem: Gra-
tia habitualis reperitur in Christo, ut habita per
spiritualem generationem, nego Minorem: ut
communicata alio modo, concedo Minorem, &
nego Consequentiam.

Explicatur solutio: Cum dicitur gratiam ha-
bitualem præstare formaliter esse filium Dei ad-
optivum, hoc debet intelligi de illa ut habita per
spiritualem generationem, sicut natura non ali-
ter quàm ut terminans generationem natura-
lem, præstat formaliter esse filium naturalem:
unde licet in Spiritu sancto, non minùs quàm in
Verbo natura divina invenitur, quia tamè Spi-
ritus sanctus non convenit per generationem na-
turalem, filiationem naturalem non fundat, nec
Spiritus sanctum, filium Dei naturalem consti-
tuit. Licet autem gratia habitualis animæ Christi
conveniat, infusio tamen illius, spiritualis gene-
ratio non est, quia licet ad naturam Dei partici-
pam terminetur, non terminatur ad illam se-
cundum modum naturæ, sed ad modum pro-
prietatis consequentis gratiam unionis, & ad il-
lam ut ad finem ordinatur cum tamen de ratio-
ne generationis sit, terminari ad naturam sub
conceptu naturæ primariò in intentione & in
executione, & idè in Christo non fundat filia-
tionem adoptivam, sicut in aliis iustis.

Respondeo secundo, distinguendo rursus
eamdem Majorem: Gratia habitualis præstat for-
maliter esse filium Dei adoptivum, quando sub-
jectum est capax filiationis adoptivæ, concedo
Majorem. Si non sit capax illius, nego Majorem.
Suppositum autem Christi, cum non sit extra-
neum à Deo, utpote identificans sibi naturam
divinam, & habeat jus ad illius hereditatem per
naturam, est incapax filiationis adoptivæ; & id-
è licet in ipso gratia habitualis reperitur, filius
tamen adoptivus Dei esse nequit.

Dices. Effectus formalis formæ est ipsa forma
communicata subiecto: Ergo si gratia habitualis
sit causa formalis filiationis adoptivæ, repugna-
bit illam communicari alicui subiecto, nisi illud
filium Dei adoptivum constituat.

Respondeo effectum formalem formæ esse is-

plam formam communicatam, non cuius sub-
jecto, sed subiecto talis formæ capaci, subinde-
que si subiectum aliquod filiationis adoptivæ sit
incapax, quamvis ipsi communicetur gratia ha-
bitualis, quæ est causa formalis talis filiationis,
filius tamen adoptivus non erit.

Instabis: Non ita capacitas in subiecto ad for-
mam, cum incapacitate ad illius effectum for-
malem: Ergo si gratia habitualis sit causa forma-
lis filiationis adoptivæ, non poterit in Christo
esse incapacitas adoptionis, cum capacitate ad
gratiam habitualement. Consequentia patet. Ante-
cedens probatur. Non stat in subiecto aliquo
capacitas ad calorem, albedinem, vel quantita-
tem, cum incapacitate ad esse calidum, album,
& quantum: quia calor est adæquata forma cali-
di, albedo albi, quantitas quantæ: unde quia in
Angelo est incapacitas ad tales effectus, formas
à quibus proveniunt recipere nequit: Ergo uni-
versaliter verum est, non stare cum capacitate
ad formam, incapacitatem ad effectum forma-
lem illius.

Respondeo distinguendo Antecedens: Non
stat capacitas in subiecto ad formam, cum inca-
pacitate ad illius effectum formalem primarium
transeat Antecedens. Ad illius effectum forma-
lem secundarium, nego Antecedens, & Conse-
quentiam, nam filiationis adoptivæ non est effectus
primarius, sed secundarius gratiæ habitualis, &
aliàs cum sit connotativus, potest gratia existere
sine illo, & in subiecto est capacitas ad gratiam,
cum incapacitate ad hunc effectum formalem:
exempla autem ad probationem Antecedentis
adducta, solum de primario effectu convincunt.

Objicies secundò: Si Christus non esset filius
Dei adoptivus, maximè quia filius ejus naturalis
est: Sed hæc ratio non valet: Ergo ruit præci-
puum fundamentum nostræ sententiæ. Major
patet, Minor probatur multipliciter. Primo quia
licet Christus ut subsistens in divinitate, filius
Dei naturalis sit, prout tamen in humanitate
subsistit, non est formaliter filius naturalis Dei,
sed solum identicè & materialiter: Ergo de Chri-
sto prout sic potest dici filiationis adoptivæ.

Secundò, Filius naturalis per generationem,
potest esse adoptivus: Ergo licet Christus sit fi-
lius naturalis Dei, ratione æternæ generationis,
nihilominus filius ejus adoptivus esse potest.
Consequentia patet, Antecedens probatur ex
jure civili lege *Qui liberatus*, ff. de adoptionibus,
ubi dicitur: *Qui liberatus est patris potestate, honestè
reverti non potest, nisi adoptione*: Ergo filius natura-
lis, à patris potestate mancipatus, potest sub illa
per adoptionem constitui, subindeque non re-
pugnant in eodem supposito adoptio & filiationis
naturalis.

Tertio, Filiationis non convenit personæ ratio-
ne sui, sed ratione naturæ, unde ad adoptionem
non peritur extraneitas suppositi, sed sufficit ex-
traneitas naturæ: Sed Christus ut homo est ex-
traneus naturæ à Deo: Ergo licet sit filius ejus
naturalis, ratione suppositi divini, potest tamen
ratione naturæ assumptæ, constitui & denomi-
nari filius ejus adoptivus.

Denique, Si à Christo excluderetur filiationis
adoptivæ, ex eo præcisè quod est filius naturalis
Dei, sequeretur quod in casu quo Spiritus san-
ctus naturam humanam assumeret, foret filius
Dei adoptivus: Sed hoc dici nequit, ut infra di-
cemus: Ergo ratio illa non valet. Sequela proba-
tur: Spiritus sanctus humanitatem assumens, fi-
lius

lius Dei naturalis non esset, ut constabit ex infra dicendis: ergo si ex eo præcisè excludatur filiatio adoptiva à Christo, quod filius Dei naturalis est, Spiritus sanctus naturam humanam assumens, filius Dei adoptivus esset.

37 Respondeo, concessa Majori, negando Minorem, ad cuius primam probationem, nego Antecedens, ut enim dicemus articulo sequenti, Christus in quantum homo est filius Dei naturalis formaliter, *in quantum* determinate in re & non naturam, sed suppositum ut in illa subsistens non reduplicative, sed specificative; unde Christus, etiam in quantum homo, & prout subsistens in natura humana, est incapax filiationis adoptivæ: ad adoptionem enim, ut supra dicebamus, requiritur persona extranea, ut constet ex eius definitione: licet autem Christus ut homo, seu ut subsistens in natura humana, sit naturæ extraneæ suppositum, non tamen est persona extranea; si- cut licet in quantum homo sit suppositum naturæ finitæ, & à Deo distinctæ, non tamen est persona finita, nec distincta à divina Verbi persona.

38 Ad secundam dicendum, quod licet in humanis & civilibus, filius naturalis extra patriam potestatem existens, possit olim adoptari à patre, & per adoptionem ad ipsum reverti, repugnat tamen filium Dei naturalem, ejus filium adoptivum fieri: nam in jure civili Romanorum, filius extra patriam potestatem existens, privabatur omni jure ad patris hereditatem; & quia solùm hoc jure attendit civilis consideratio, sit ut in consideratione civili filius naturalis non esset, ac proinde capax existeret civilis adoptionis: filius autem naturalis Dei, semper est in consideratione Theologica filius proprius, naturalis, & verus, cum quo non comparatur esse filium adoptivum; nam ut supra ex Concilio Francofordien- si ostendimus, adoptiva filiatio dicit negationem filiationis veræ, naturalis & propriæ.

39 Ad tertiam nego Majorem: Ut enim egregiè discutit S. Thomas quod lib. 9. qu. 2. art. 4. forma competens supposito ratione naturæ, respicit naturam ut per se primum subiectum, ut constet in passione, morte aliisque passionibus & actionibus, quæ quia supposito ratione naturæ competant, respiciunt naturam ut subiectum per se primum: Sed filiatio non respicit naturam ut primum subiectum sui. Ergo non convenit supposito ratione naturæ, sed immediate comparatur ad personam. Probatur Minor: Forma respiciens naturam ut per se primum subiectum, denominat per se primum naturam, & ratione illius personam ut in eisdem exemplis actionis & passionis conspicitur, quæ quia primariò comparantur ad naturam, & ratione illius attribuantur supposito, denominant per se primum naturam: Sed filiatio non denominat naturam, hæc namque nec filia nec pater dicitur: Ergo natura non est primum filiationis subiectum.

40 Dices cum Petro Hurtado, cui hæc ratio D. Thomæ displicet: Si humanitas produceretur sine aliqua substantia (quod plures censent possibile) vere esset producentis hominis filia: Ergo filiano potest denominare, denominatque naturam. Consequentia patet, Antecedens probatur. Humanitas in illo casu esset per generationem producta, utpote cum illius productio esset origo viventis à vivente conjuncto in similitudinem naturæ: Ergo vere esset genita, & consequenter gignentis hominis filia.

41 Respondeo negando Antecedens, ad cuius

A probationem dicendum, quod filiatio omnigeni- tum non denominat, sed solam gentem com- pletè & perfectè tale: humanitas autem cum filia- stentia producta, non esset genita secundum perfectam denominationem gentis, & ideo non esset filia.

Ad ultimam probationem Minoris principa- lis, nego sequelam Majoris, licet enim à Spiritu sancto, in casu quo humanitatem assumeret, non excluderetur filiatio adoptiva, ratione filiationis naturalis, quæ ipsi non competit, cum ex illa processio non procedat in similitudinem natu- ræ, ut in Tractatu de Trinitate declaravimus, ob aliam tamen rationem filiatio adoptiva non competet, quia nimirum adoptio per extraneitatem personæ, id est personam distan- tiam ab adoptante, & non habentem ab adoptan- te jus ad hereditatem: verò Spiritus sanctus, ut homo, non esset persona extranea à Deo, non esset personaliter distinctus à seipso, ut in Deitate subsistente, jusque ab intinco habere ad hereditatem Dei, subindeque filius ejus ad- optivus non esset.

ARTICULUS II.

C An Christus, in quantum homo sit formaliter filius Dei naturalis?

Christum ut hominem in sensu materiali, & identico esse filium Dei naturalem, fate- tur omnes Theologi, nec ab aliquo potest nega- ri, est enim veritas fidei, eadem certitudine tenenda, quæ credimus mysterium locutionis, consistens in unione duarum naturarum in per- sona Verbi, quæ filius Dei naturalis est. Unde Joan. 1. dicitur: *Uidimus gloriam ejus, gloriam qualem geniti à Patre.* Solùm ergo difficultas est, & con- troversia inter Theologos, an in sensu formali sit verum, Christum ut hominem esse filium natu- ralem Dei? 2. ut determinante naturam huma- nam, vel suppositum terminans humanitatem, specificativè, aut reduplicativè.

D Prima sententia docet Christum in quantum hominem esse filium Dei naturalem, *in quantum* determinante & reduplicante naturam huma- nam. Hanc tenent Suarez, Valquez, Becanus, Hurtado, & alii ex Recentioribus; qui tamen eo differunt, quod Hurtado existimat, Christum in quantum hominem, esse filium Dei naturalem filiatione fundatâ in humanitate quatenus Verbo unitâ. Alii verò asserunt, Christum ut homi- nem esse filium Dei naturalem, filiatione fundatâ in sanctificatione humanitatis à Verbo.

E Secunda negat Christum ut hominem, *ut* ut, vel *in quantum*, determinante naturam, sed de- terminante specificativè, aut reduplicativè sup- positum ut in humanitate subsistens, esse in sen- su formali filium naturalem Dei. Ita Francisco del Castillo disp. 17. quæst. 1. parte 4.

Tertia, quæ in schola D. Thomæ communis est, & quam Delogo, Ragula, & alii ex Patribus Societatis amplectuntur, docet Christum ut homi- nem, *ut* ut reduplicativè aut specificativè de- terminante naturam humanam, non esse filium Dei naturalem; determinante tamen supposito terminans humanitatem, esse filium Dei natu- ralem, filiatione fundatâ in generatione eterna, & per gratiam unionis humanitati communicatâ.

§. I.

Duplici conclusione proposita difficultas resolvitur.

Dico primò : Christus in quantum homo, (ly *inquantum* reduplicante humanitatem Verbo unitam) non est filius naturalis Dei, filiatione fundatà in humanitate, quatenus Verbo unita, aut in sanctificatione humanitatis à Verbo.

Prima pars probatur primò contrà Hurtadò: Filiatio naturalis petit super actionem naturalem, non autem super liberam & voluntariam fundari, ut communiter docent Theologi: Sed actio creativa humanitatis, & actio unitiva illius ad Verbum non sunt Deo naturales, sed liberæ & voluntariæ: Ergo super illas nequit filiatione naturalis fundari, ac per consequens Christus ut homo non est filius naturalis filiatione fundatà in humanitate, quatenus unita Verbo.

Probatur secundò eadem pars: Filius naturalis est qui à Patre per naturalem generationem procedit: Sed Christus, quatenus homo, ratione naturæ humanæ Verbo unita, non procedit à Deo naturali generatione: Ergo ut homo non est filius naturalis Dei filiatione fundatà in humanitate quatenus Verbo unita. Major pater, Minor probatur. Generatio, ut communiter definitur à Philosophis, est origo viventis à vivente conjuncto in similitudinem naturæ: Sed Christus, quatenus homo, non procedit à Deo ut vivente à vivente conjuncto in similitudinem naturæ: Ergo ut homo, & ratione naturæ humanæ non procedit per generationem à Deo.

Respondet Hurtado; negando utramque partem Minoris: Deus enim (inquit) est conjunctus substantialiter Christo, ut homini, medià substantiâ Verbi, quæ substantialiter identitatur cum Deo. Deinde natura humana, etsi divina non sit similis specificè, est tamen illi similis analogicè.

Sed contra primò: Ad generationem naturalem requiritur, quod sit à principio conjuncto, conjunctione per se causante vel communicante similitudinem in natura, ut communiter docent Philosophi, & patet ex ipsa quidditate & definitione generationis, quæ est origo viventis à vivente conjuncto in similitudinem naturæ: his enim verbis significatur ad generationem requiri, quod vivens per se causet, vel communique similitudinem in naturâ: Sed personalitas Verbi, quæ Christus ut homo conjungitur substantialiter Deo, non dat formaliter & per se naturæ similitudinem, nec illam causat per se, humanitas enim non causatur per se à Deo quatenus trino, sed solum quatenus uno: Ergo Christus, ut homo, non est à Deo ut à principio conjuncto, conjunctione sufficiente ad rationem generationis naturalis.

Addo, quod si conjunctio humanitatis ad Verbum sufficiens esset, ut diceretur Christus ut homo naturaliter genitus à Deo, sequeretur esse magis filium naturalem sui, quàm Patris, & Spiritus S. humanitas enim est magis conjuncta Verbo, quàm Patri, & Spiritui sancto.

Deinde falsum est, quod ad generationem viventium sufficiat similitudo analogica: vermes enim producti ex humore putrido in homine, etsi viventes sint, & à principio conjuncto vitali actione procedant, non dicuntur geniti generatione viventium, nec similiter capilli geniti di-

cuntur generatione naturali: Sed non ob aliam causam, nisi quia non assimilantur specificè cum principio, à quo procedunt: Ergo similitudo specifica termini geniti cum principio generante, est de ratione generationis viventium.

Secunda pars conclusionis, quæ asserit Christum ut hominem non esse filium Dei naturalem filiatione fundatà in sanctificatione humanitatis à Verbo, expressè docetur à D. Thoma infra qu. 32. art. 3. in corp. his verbis: *Christus est filius Dei secundum perfectam rationem filiationis, unde quamvis secundum naturam humanam sit creatus & justificatus, non tamen debet dici filius Dei, nec ratione creationis nec ratione justificationis, sed solum ratione generationis æternæ, secundum quam est filius Patris solius.* Ergo iuxta D. Thomam in Christo respectu Dei nulla est filiatione fundatà in sanctificatione humanitatis à Verbo, sed tantum filiatione in æterna generatione fundatà.

Ratio etiam, quam S. Doctor insinuat, id suadet: Nam quod dicitur de aliquo secundum rationem perfectam, non potest dici de eodem secundum rationem imperfectam: Sed filiatione ratione sanctificationis à Verbo, vel à divinitate unita, est imperfecta, & veluti quædam imitatio filiationis naturalis: Ergo persona Christi, quæ ratione æternæ generationis est filius Dei secundum perfectam rationem, est incapax filiationis fundatæ in sanctificatione humanitatis à Verbo.

Deinde, si Christus esset capax talis filiationis, non posset tamen ratione illius dici filius naturalis Dei: filiatione enim naturalis petit profundamento naturalem generationem; sanctificatio autem humanitatis à Verbo non potest dici naturalis generatio, cum ratione illius humanitas non vivat, nec à Verbo procedat in similitudinem naturæ. Præterquam quod si ratione sanctificationis humanitatis à Verbo, Christus ut homo diceretur naturaliter genitus, sequeretur ipsum ut hominem magis esse dicendum filium Verbi, vel Dei, ut communis tribus personis, quàm filium Patris: Sed hoc dici nequit, ut infra ostendemus: Ergo nec illud. Sequela patet, nam humanitas Christi magis immediate sanctificatur à personalitate Verbi, & à Divinitate tribus personis communi, quàm à personalitate Patris, quæ solum per concomitantiam, & circuminseffionem relidet in humanitate Christi.

Dico tercio: Christus, in quantum homo, per gratiam unionis est filius Dei naturalis formaliter, ly *inquantum* determinante in se, non naturam, sed suppositum ut in illa subsistens, non reduplicative, sed specificative.

Prima pars conclusionis ostenditur primò: Christus in quantum homo, est filius naturalis Dei, ut multoties asseritur ab Adriano I. in epistola ad Episcopos Hispaniæ, sub nomine filij proprii: Sed hoc verificari non potest in sensu materiali & identico: Ergo Christus, in quantum homo, est filius Dei naturalis formaliter. Probo Minorem: Christum in quantum hominem esse filium naturalem, aliquid addit ad hoc, quod est Christum hominem, esse filium naturalem, sine particula *inquantum*: Sed hæc secunda propositio petit ad sui veritatem, Christum hominem esse filium naturalem Dei, saltem in sensu identico & materiali: Ergo prima ad sui veritatem exposcit, Christum esse filium Dei naturalem in aliquo sensu formali.

52. Probatum secundum eadem pars : Id convenit Christo, ut homini, per gratiam unionis formaliter, quod per se & formaliter petitur ab unionis hypostatica humanitatis ad Verbum: Sed per se petitur ab hac unionis Verbum, ut est filius naturalis Dei: Ergo Christus ut homo est filius Dei naturalis formaliter per gratiam unionis. Major patet. Minor probatur. Unio hypostatica humanitatis ad Verbum per se petit illam unire Verbo Dei, ut subsistens in natura divina, per generationem ipsi communicata: Sed Verbum, ut sic subsistens, est filius Dei naturalis: Ergo unio humanitatis ad Verbum per se petit Verbum ut est filius Dei naturalis.

53. Confirmatur: Licet unio non fuerit facta in natura, nec immediate ad naturam, mediate tamen fuit ad illam terminata: Sed non ad naturam ut communem tribus personis: Ergo ad illam ut in secunda persona existentem: At Deitas, ut est in secunda persona, per generationem existit: Ergo per se petitur ab unionis hypostatica, quod humanitas uniat mediate cum natura divina, ut per generationem Verbo communicata, & consequenter per se petit Verbum ut est filius naturalis Dei.

54. Confirmatur amplius: Unio hypostatica id petit per se formaliter, quod per se intentum fuit ex vi incarnationis Verbi: At ex vi incarnationis non solum fuit per se intentum, quod Verbum Dei esset homo, sed etiam & principaliter, quod hic homo, signato Christo, esset Deus: Ergo unio hypostatica hoc etiam petit per se: Sed non quod esset Deus communis tribus personis: Ergo quod esset Deus deitate prout habita per generationem, & consequenter per se petitur ab unionis hypostatica Verbum prout est filius naturalis Dei. Id magis patebit ex dicendis disp. eq. ubi ostendimus, Christum ut hominem proprie fuisse predestinatum ad esse filium Dei naturalem, juxta illud Apostoli ad Rom. 1. *Qui factus est ei ex semine David secundum carnem, qui predestinatus est filius Dei in virtute.*

55. Deinde secunda pars conclusionis probatur: Denominatio filij non convenit in recto naturae, sed personae, ut art. praecedenti ostendimus: Ergo Christus, in quantum homo, est filius naturalis Dei, ly *in quantum* determinante non humanitatem in recto, sed suppositum in humanitate subsistens, naturam ingrediente in obliquo.

56. Quod autem Christus ut homo non sit filius Dei naturalis ut subsistens in humanitate, ly *ut sumpto* reduplicative, sic ostenditur. Christum ut in humanitate subsistentem, esse reduplicative filium Dei naturalem, est esse filium naturalem Dei, quia in humanitate subsistit: At quamvis Christus ut homo sit filius naturalis Dei, hoc tamen non habet, quia in humanitate subsistit, sed quia subsistit in divinitate: Ergo ut subsistens in humana natura non est filius Dei naturalis formaliter, ly *ut* reduplicative sumpto.

57. Ex quo probata manet ultima pars: Christus enim, in quantum homo, est filius Dei naturalis formaliter, ut in prima parte conclusionis ostendimus: Sed in quantum homo non est filius Dei naturalis formaliter, ly *in quantum* sumpto reduplicative ut patet ex jam dictis: Ergo in quantum homo est filius Dei naturalis formaliter, ly *in quantum* sumpto specificative.

58. Confirmatur: Christum in quantum hominem esse filium Dei naturalem, ly *in quantum* sumpto specificative, nihil aliud est, quam quod ut ho-

mo sit subjectum capax denominationis filij naturalis formaliter: sicut Petrum in quantum capax, ly *in quantum* sumpto specificative, nihil aliud significat, quam quod Petrus secundum capillos sit capax suscipiendi cristianum, ut docetur in summis: Sed Christus in quantum homo, seu ut subsistens in humanitate, est subjectum capax denominationis filij Dei naturalis formaliter, ut ex solutione argumentorum patebit: Ergo in quantum homo, est filius Dei naturalis, ly *in quantum* sumpto specificative.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Contra primam conclusionem nullum movetur argumentum alicujus momenti: sed contra secundam obijciunt: Ut de Christo in quantum homine verificetur esse filium Dei naturalem formaliter, requiritur quod hypostasis Verbi, sub conceptu filiationis formaliter, uniat humanitati: Sed non sic ei unitur: Ergo Christus ut homo non est filius Dei naturalis formaliter. Major patet. Minor in qua est difficultas, probatur primo. Filiatio Verbi est formaliter relatio: Sed filio Verbi non unitur humanitati formaliter sub conceptu relationis, alias illam constitueret relatum: Ergo non unitur illi formaliter ut filio.

Secundo: Cui non unitur fundamentum relationis formaliter, nec formaliter unitur filio: Sed fundamentum filiationis Verbi, solum passiva generatio, non unitur humanitati Christi formaliter, alias illam constitueret generatam generatione divina: Ergo filio Verbi non unitur humanitati sub conceptu filiationis formaliter.

Tertio, Si Pater humanitatem assumeret, non uniretur formaliter humanitati assumptae, sub conceptu Patris, alias ut homo esset formaliter Pater, quod est falsum, nam ut homo multum filium generaret: Ergo pariter Verbum assumens humanitatem, non unitur illi sub ratione filij formaliter.

Quarto, In secunda persona non solum requiritur relatio filiationis ad Patrem generantem, sed etiam relatio Verbi ad Patrem dicentem, & imaginis ad Patrem a Verbo representantem: At secunda persona non unitur humanitati formaliter, sub ratione Verbi & imaginis: Ergo nec sub conceptu filiationis.

Respondeo, concessa Majori, negando Minorem; ad cujus primam probationem, nego etiam Minorem, filio enim Verbi unitur humanitati sub conceptu relationis formaliter: nec ex hoc sequitur, quod constituat humanitatem relatum, quia humanitas hujus effectus est incapax; sicut nec sequitur quod constituat deitatem relatum, licet illi uniatur formaliter sub conceptu relationis, quia hujus effectus deitas capax non est. Unde si nonnunquam in hoc Tractatu, vel alibi diximus, subsistentiam Verbi uniri humanitati duntaxat sub ratione formae hypostaticae, non verò sub conceptu formae relativae, hoc intelligendum est, quantum ad denominationem relativam filiationis, quam subsistentia Verbi non tribuit humanitati assumptae ob incapacitatem ejus.

Ad secundam, concessa Majori, nego Minorem, verè enim generatio passiva, quae est fundamentum proximum filiationis Verbi Divini,

unitur humanitati: ex hoc tamen non sequitur, A quod generatio passiva constituat genitum humanitatem, sed solum quod Verbum personaliter unitum humanitati sit a Patre genitum æternæ generatione.

65. Dices, Ut passiva generatio uniatur humanitati formaliter, saltem necessarium est, quod Christus ut subsistens in humanitate formaliter, sit a Patre genitus æternæ generatione: Sed hoc non verificatur: Ergo generatio Verbi passiva non unitur humanitati Christi formaliter. Major patet, Minor probatur. Christus ut homo non est genitus æternæ generatione ab æterno, alias ut homo ab æterno existeret; nec est genitus in tempore æternæ generatione, alias in tempore incepisset generari: Ergo ut homo nullo modo potest in sensu formali dici genitus a Deo æternæ generatione.

66. Respondeo distinguendo secundam partem Antecedentis: Non est genitus in tempore, ly in tempore determinante generationem, concedo Antecedens. Cadente supra complexum ex humanitate & Verbo, quod genitum est ab æterno, nego Antecedens, & Consequentiam.

Explicatur solutio: Sicut Christus ut homo in tempore subsistit per subsistentiam æternam, in tempore unitam humanitati, & in tempore Christus ut homo est Deus, & filius Dei per deitatem & filiationem æternam humanitati temporaliter unitam: Ita ut homo in tempore est genitus per generationem æternam temporaliter ipsi unitam. Et sicut ad veritatem illius propositionis, *Christus ut homo in tempore est filius naturalis Dei*, non requiritur quod hæc propositio sit vera, *Christus in se ipso esse Deus*, sed quod filiatione naturalis fuerit in tempore unita humanitati, & quod factum sit, quod Verbum ut subsistens in humanitate sit filius naturalis Dei, factione cadente super complexum. Ita ut hæc propositio sit vera, *Christus ut homo est in tempore genitus a Deo*, non est necessarium quod Christi generatio incipiat in tempore existeret; sed quod in tempore facta sit unio humanitatis ad Verbum quatenus genitum, & quod factum sit ut Verbum, quatenus subsistens in humanitate, sit genitum.

67. Ad tertiam probationem Minoris principalis, nego Antecedens, si enim prima persona sanctissimæ Trinitatis humanitatem assumeret, esset, in quantum homo, Pater æterni Verbi, per gratiam unionis, sicut modò Christus, ut homo, est per gratiam unionis filius æterni Patris; & sicut Christus, ut homo, est genitus a Deo per generationem æternam in tempore humanitati unitam: ita in hypothese data, Pater ut homo esset generans filium per æternam generationem in tempore unitam humanitati.

68. Ad quartam concessa Majori, nego Minorem, etenim Christus ut homo, est filius Dei naturalis formaliter, quia humanitas per unionem hypostaticam trahitur ad esse Verbi in unitate personæ, quod formaliter est filius Dei naturalis: cum ergo Filius etiam sit Verbum formaliter & imago Patris: non est cur de Christo ut homine non prædicetur formaliter esse pariter per gratiam unionis Verbum & imaginem Patris.

§. III.

Duo corollaria notatu digna.

69. Ex dictis inferes primò, Christum ut hominem, non esse filium naturalem sui, vel Spiritus sancti, sed solum Patris æterni.

Tom. IV.

Patet hoc corollarium: Nam Christus ut homo est filius naturalis Dei per filiationem fundatam in generatione æterna, ut docet D. Thomas infra quæst. 32. art. 3. & supra ostensum est: Sed generatio æterna nequit alium terminum, quam æternum Patrem respicere: Ergo Christus ut homo solum Patris æterni filius naturalis est.

Confirmatur: Filiatio super aliquam actionem fundata solum respicit pro termino illius actionis principium: Sed solus Pater est principium æternæ generationis, super quam filiatione naturalis Christi ut hominis fundatur: Ergo solum Patrem æternum ut terminum respicit, subindeque Christus ut homo, nec sui, nec Spiritus S. sed solum Patris æterni filius naturalis est.

Inferes secundo: Quod si Spiritus S. humanitatem assumeret, non esset ut homo filius naturalis, nec adoptivus Dei, esset tamen filius Dei filiatione fundata in creatione humanitatis.

Prima pars hujus corollarii probatur: Christus in quantum homo ideo solum est filius naturalis Dei, quia humanitas per unionem hypostaticam assumpta fuit ad unitatem personæ cum Verbo, quod est filius Dei naturalis: Sed humanitas a Spiritu S. assumpta non uniretur filio Dei naturali, cum Spiritus S. filius Dei naturalis non sit: Ergo Spiritus S. non esset quatenus homo, Filius Dei naturalis.

Secunda etiam pars facile suaderi potest: Nam adoptio, ut articulo præcedenti ostendimus, petit extraneitatem personæ, id est personam distinctam ab adoptante, & non habentem ab intrinseco jus ad hereditatem: Sed Spiritus S. ut homo, non esset extranea persona a Deo, cum non esset personaliter distinctus a se ipso, ut in deitate subsistente, jusque ab intrinseco haberet ad hereditatem Dei: Ergo ut homo filius adoptivus non esset.

Denique tertia pars hujus corollarii probatur. Ideo solum Christus ut homo non est filius Dei ratione creationis, quia est perfecte filius ratione generationis æternæ: id autem quod tale dicitur secundum perfectam rationem, non potest dici tale secundum rationem imperfectam & analogam, ut docet D. Thomas infra qu. 32. art. 3. Sed hæc ratio in Spiritu S. locum non habet, cum non esset ut homo filius Dei naturalis: Ergo esset ut homo filius Dei ratione creationis.

DISPUTATIO XXIV.

De prædestinatione Christi.

Ad quæstionem 24. Divi Thomæ.

ABSOLUTA disputatione de filiatione Christi, & ab ipso exclusâ filiatione Dei adoptivâ, & admittâ naturali, consequens est, ut de ejus prædestinatione, ex qua ut homo habuit esse filium Dei naturalem, disseramus, & difficultates aliquas, quæ circa illam occurrunt, breviter resolvamus, ac tandem huic Tractatui finem imponamus.

§. I.

ARTI-